אמר ר' חייא בר רב ל"ש אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה עלי עולה כיון דאמר זה ומת אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר. כלומר לטרוף עד שיתקרב וא"ת מ"ש דקתני שור זה עולה מת השור פטור מלשלם [1] [נאמרו] אפילו אמר עלי [2] (גרסה כן) הדין [כן] דפטור מלשלם כדמסיק ר' חייא בר רב ואור"י דכולה מתני' בין רישא בין סיפא מיירי דאמר דמי וה"פ דמתני' דמי שור זה עולה דמי בית זה קרבן מת השור נפל הבית פטור מלשלם כיון דלא אמר עלי אבל אמר דמי שור זה עלי עולה דמי בית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם [3] והכי [4] איתא בפ"ק דר"ה (דף ו. ושם) איזהו נדר ואיזהו נדבה נדר דאמר עלי נדבה דאמר הרי זו מה בין נדר לנדבה נדר מת או נגנב חייב באחריותו נדבה מת או נגנב אינו חייב באחריותו והא דתניא במתני' שור זה גרסה דרבותא אשמועינן דאע"ג דאמר זה כיון דאמר עלי חייב באחריותו ואר"י דלכאורה משמע דכי אמר דמי שור זה עלי עולה גוף השור הוא חולין ואין בו קדושה דדמי לאומר דמי שור של פלוני עלי דגוף השור הוא חולין דאין אדם מקדיש שור חבירו ולא דמי למקדיש זכר לדמיו דאמר בתמורה (דף יט: ושם) דקדוש קדושת הגוף דמגו דנתפת ביה קדושת דמיס נתפת ביה קדושת הגוף דהתם מיירי כדאמר יקדש שור זה לדמיו וה"נ איתא בסמוך בשמעתין דכי אמר יקדש השור לדמיו דגוף השור קדוש: **מיתיבי** שור זה עולה כו' שור זה עלי עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב [5] (אינו) חייב באחריותו. אלמא לא אמרינן עלי להביאו קאמר וקשיא לר' חייא ומשני מי אלימא ממתניתין דאומקימנא דקאמר דמי דקאמר דמי וקדקמוקימנא דקאמר דמי הכא נמי דקאמר דמי וקשה לפי מה דפי' [6] דגופו חולין ובהא בריית קתני דשור קדוש ולפי מה דפירש"י הכא ניחא וזה לשונו הכא נמי דקאמר דמי וכדאומקימנא לקמן דקאמר יקדש השור לדמיו והדמיס עלי עולה הלכך השור קדוש דהא אמר יקדש השור ואם מת חייב באחריותו דהא עלי אמר והכא לא אמר עלי להביאם קאמר דכיון דלא הוו דמים קמיה ולא אמר דמים הללו עלי עולה דמים חייב לשלם: **גמ'** א"ר חייא בר רב [7] לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה עלי עולה כיון דאמר זה [8] ומת אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר מיתיבי [9] שור זה עולה השור הקדש [10] ומועלין בו [11] מת או נגנב אינו חייב באחריותו שור זה עלי עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב חייב באחריותו מי אלימא ממתניתין דאומקימנא דקאמר דמי ה"נ דקאמר דמי והא מדסיפא דקאמר דמי [12] רישא דלא קאמר דמי דקתני סיפא דמי שור עולה השור חולין ואין מועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו אבל חייב באחריות דמיו רישא וסיפא דקאמר דמי רישא דאמר [13] יקדיש השור לדמיו וסיפא דקאמר לכשיבאו דמיו יקדשו והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם א"ר יהודה אמר רב הא מני ר"מ היא דאמר [14] אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם איכא דאמרי אמר ליה רב פפא לאביי ואמרי לה רמי בר חמא לרב חסדא כמאן כרבי מאיר דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר ליה ואלא כמאן **ואיכא דמתני לה** אהא [15] המשכיר בית לחברו ונתנגע אף על פי שחלטו כהן אומר לו הרי שלך לפניך נתצו חייב להעמיד לו בית הקדישו

מהו דתימא כיון דלא אמדוהו לא אישתעבוד נכסי קמ"ל כיון דעמד בדין אישתעבודי אישתעבוד נכסי ואומדנא גלויי מילתא בעלמא הוא: **מתני'** [16] שור זה עולה ובית זה קרבן [17] ומת השור ונפל הבית פטור מלשלם שור זה עלי עולה ובית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם: **גמ'** א"ר חייא בר רב [18] לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה עלי עולה כיון דאמר זה [19] ומת אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר מיתיבי [20] שור זה עולה השור הקדש [21] ומועלין בו [22] מת או נגנב אינו חייב באחריותו שור זה עלי עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב חייב באחריותו מי אלימא ממתניתין דאומקימנא דקאמר דמי ה"נ דקאמר דמי והא מדסיפא דקאמר דמי [23] רישא דלא קאמר דמי דקתני סיפא דמי שור עולה השור חולין ואין מועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו אבל חייב באחריות דמיו רישא וסיפא דקאמר דמי רישא דאמר [24] יקדיש השור לדמיו וסיפא דקאמר לכשיבאו דמיו יקדשו והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם א"ר יהודה אמר רב הא מני ר"מ היא דאמר [25] אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם איכא דאמרי אמר ליה רב פפא לאביי ואמרי לה רמי בר חמא לרב חסדא כמאן כרבי מאיר דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר ליה ואלא כמאן **ואיכא דמתני לה** אהא [26] המשכיר בית לחברו ונתנגע אף על פי שחלטו כהן אומר לו הרי שלך לפניך נתצו חייב להעמיד לו בית הקדישו

מהו דתימא. אע"ג דעמד בדין נודר קודם מותו הואיל ולא אמרו נידר בחיי נודר לא אשתעבדו נכסי דיתמי: **גלויי מלתא בעלמא הוא.** לגלות מהו חייב והואיל ונידר קיים אמרינן ליה: **מתני' וביתו זה קרבן.** לנדבת הבית: **ונפל הבית.** קודם שהחזיק בו גזבר: **גמ' לא שנו.** דכי אמר עלי חייב לשלם אלא דאמר דמי עלי דאם אחד אבד הבית הדמים לא אבדו דהא לא אמר דמיס הללו ולא היו בעין: **עלי להביאו.** לטרוף עד שיתקרב: **ס"ל דקאמר דמי.** וכדאומקימנא לקמן דאמר יקדש שור זה לדמיו והדמיס עלי עולה הלכך השור קדוש דהאמר יקדש השור ואם מת חייב באחריותו [27] דהאמר עלי והכא ליכא למימר כדאמר לעיל דהתם כיון דאמר לא למפטר נפשיה מאחריות קאתי ועל אחרים הבאה קאי אבל הכא דלא הוו הדמים קמיה ולא אמר דמים הללו עלי עולה ודאי עלי אחריות קאי והא דקאמר דמי זה אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר מיתיבי [28] שור זה עולה השור הקדש [29] ומועלין בו [30] מת או נגנב אינו חייב באחריותו שור זה עלי עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב חייב באחריותו מי אלימא ממתניתין דאומקימנא דקאמר דמי ה"נ דקאמר דמי והא מדסיפא דקאמר דמי [31] רישא דלא קאמר דמי דקתני סיפא דמי שור עולה השור חולין ואין מועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו אבל חייב באחריות דמיו רישא וסיפא דקאמר דמי רישא דאמר [32] יקדיש השור לדמיו וסיפא דקאמר לכשיבאו דמיו יקדשו והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם א"ר יהודה אמר רב הא מני ר"מ היא דאמר [33] אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם איכא דאמרי אמר ליה רב פפא לאביי ואמרי לה רמי בר חמא לרב חסדא כמאן כרבי מאיר דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר ליה ואלא כמאן **ואיכא דמתני לה** אהא [34] המשכיר בית לחברו ונתנגע אף על פי שחלטו כהן אומר לו הרי שלך לפניך נתצו חייב להעמיד לו בית הקדישו

הרי שלך לפניך ולא אשכיר לך בית אחר שהרי בית שהשכרתי לך קיים: **נפלו.** כהן חייב [35] משכיר להעמיד בית אחר לשוכר דמשום מזליה דמשכיר הוא שנחשד על הגזל לו על לרות העין: הקדישו

דמים הללו עלי אלמא כיון דאמר זה למפטר נפשיה מאחריות קאתי ועל אחרים הבאה קאי אבל הכא דלא הוו הדמים קמיה ולא אמר דמים הללו ודאי עלי אחריות קאי והא דקאמר דמי זה אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר מיתיבי [36] שור זה עולה השור הקדש [37] ומועלין בו [38] מת או נגנב אינו חייב באחריותו שור זה עלי עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב חייב באחריותו מי אלימא ממתניתין דאומקימנא דקאמר דמי ה"נ דקאמר דמי והא מדסיפא דקאמר דמי [39] רישא דלא קאמר דמי דקתני סיפא דמי שור עולה השור חולין ואין מועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו אבל חייב באחריות דמיו רישא וסיפא דקאמר דמי רישא דאמר [40] יקדיש השור לדמיו וסיפא דקאמר לכשיבאו דמיו יקדשו והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם א"ר יהודה אמר רב הא מני ר"מ היא דאמר [41] אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם איכא דאמרי אמר ליה רב פפא לאביי ואמרי לה רמי בר חמא לרב חסדא כמאן כרבי מאיר דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר ליה ואלא כמאן **ואיכא דמתני לה** אהא [42] המשכיר בית לחברו ונתנגע אף על פי שחלטו כהן אומר לו הרי שלך לפניך נתצו חייב להעמיד לו בית הקדישו

מנות

עין משפט נר מצוה

יט א מיי' פי"ד מהל' מעשה הקרבנות הלכה ו:

כ ב מיי' פ"ג מהלכות מעילה הלכה ב:

כא ג מיי' פי"ד מהל' מעשה הקרבנות הלכה ה:

מוסף רש"י

ובית זה קרבן. לנדבת הבית, שלף הן נקרלין קרבן, כענין שנאמר (במדבר ה:) ונקרב את קרבן ה' אים אשר מגא לי זהב, וקדושת דמים הם (חולין קלט.). **שור זה עלי עולה.** אע"ג דאמר זה, כיון דקאמר עלי, עלי להביאו קאמר, וכן בבית לנדבת הבית למוכרו להבית דמיו ליד גזבר (שם).

שיטה מקובצת

אבל חייב באחריות דמיו. גליון. תימה ה) מאי קאמר אינו חייב באחריותו דהיינו אחריות הדמים דהא אין גופו קדוש והדר תני חייב באחריות הדמים, ויש לומר דהכי קאמר אינו חייב באחריותו כלומר באחריות השור שיהא שור דוקא לעולה אבל חייב באחריות דמיו ויביא בהם אלים וכבשים אם יוצרה. הרא"ש ז"ל: **רישא דאמר יקדש השור לדמיו.** גליון. אין לפרש כשאמר בפי' יקדש השור לדמיו אבל אם אמר דמי שור זה עלי עולה השור חולין, דא"כ אמאי דחיק לאוקמי דאתיא כר"מ ובדאמר לכשיבאו דמיו לוקמא בדאמר דמי שור זה הקדש דיצאו דמיו להקדש והשור חולין, אלא ודאי בכה"ג נמי השור קדוש ולא משכחת לה השור חולין אלא בדאמר לכשיבאו דמיו. הרא"ש ז"ל: תוס' ד"ה **א"ר חייא בר'.** גליון. לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה. כיון שקבל עליו דמי שורו קדוש קדושת הגוף כדאמרינן המקדיש זכר לדמיו אינו יוצא מידי מזבח, והאי דקאמר דמי להתחייב באחריותו קאמר, אבל אם אמר שור זה עלי עולה ולא אמר דמי אינו חייב באחריותו, וא"ת א"כ אדמפליג במתני' בין אמר שור זה עולה ובין שור זה עלי עולה ליפלוג הכל בדאמר עלי ובין אמר דמי ובין לא אמר דמי דהוי רבותא טפי אף על גב דאמר עלי [אינו] חייב באחריותו, וי"ל דודאי בהכי קא מפליג וכי היכי דמגיה בסיפא דמי הכי נמי מגיה ברישא עלי וה"ק לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל ברישא דלא אמר דמי אפילו אמר נמי עלי אינו חייב באחריותו. עכ"ל הרא"ש ז"ל: **ד"ה אע"פ שחלטו כהן וכו' חייב להעמיד לו חמור אחר.** גליון. הכי נמי אם אין הבית ראוי לדירה חייב להעמיד לו בית אחר אלא ודאי מותר לדור בו אע"ג דדירה גרועה היא דכליו טמאין אומר לו הרי שלך לפנין דדירה על ידי הדחק שמיה דירה, ולא דמי לשוכר את החמור והבריקה דהתם אינה ראויה לרכיבה כלל. הרא"ש ז"ל:

ה) ל"ל הא קאמר מתחלה אינו חייב וכו'.

מסורת הש"ס

א) [חולין קלט.], ב) [תוספתא פ"ג ה"ז], ג) כתובות נח:, ד) תוספ' דנ"מ פ"ח הי"ג ע"ש,

---

שינויי נוסחאות

א) מת השור (ש"מ), ב) זה אם מת אינו חייב (ש"מ), ג) דמי מכלל דרישא דלא כו' דמי שור זה עלי עולה (ש"מ), ד) דיקא דאמר יקדיש השור לדמיו. (ש"מ), ה) דהא אמר עלי והכא לא אמרינן עלי להביאו קאמר דכיון דלא הוו דמים קמיה ולא אמר דמים הללו עלי עולה ליכא (ש"מ), ו) חייב המשכיר להעמיד (ש"מ), ז) ל"ק, ח) עלי נמי כן הדין דפטור [פיפא נרגה נמתק] (ש"מ), ט) גי' ל"ק והך פירושא איכא לאוקמי בפ"ק דר"ה, י) וכי נמי איתא בפ"ק (ש"מ), יא) מת או נגנב חייב באחריותו (ש"מ וכ"ה בצ"ק), יב) דפי' ר"י דגופו חולין דבהא בריית (ש"מ), יג) מסיפא זו אמתני' יד) הכל וקשיא להא דפי' דאיתא. ס"א ולפי מה דפי' דגוף השור חולין קשה (ש"מ), טו) גי' ל"ק, טו) מחייב ופריך והא (ש"מ), יז) גי' ל"ק וזה נראה לי דוחק, יח) כלומי וזה דוחק לכך (ש"מ), יט) דקאמר דמי שור זה עלי עולה דהשור לשלם: גמ' לא שנו. החייב באחריותו: **אלא דאמר דמי שור זה עלי.** כלומר שאם נגנב אתחייב בדמיו: [**עלי להביאו קאמר.** אם יהיה]: **מת או נגנב חייב באחריותו.** [כיון דאמר עלי] אע"ג דלא אמר דמי: [**השור חולין.** שלא הקדישו אלא דמיו] (אינו חייב באחריותו דדמי השור קאמר וכיון דמת אין דמים למתים כדאמרינן במתני' דמי עלי ומת לא יתנו היורשין): **רישא דאמר יקדש השור עלי לדמיו.** דכיון דאמר יקדש השור קדוש השור ומועלין בו וכיון דאמר לדמיו היינו דאמר מת או נגנב חייב באחריותו: [**וסיפא דאמר לכשיבואו דמיו יקדשו.** כשימכר דכיון דלא אמר יקדש השור לפיכך לא קדש ואין חייב באחריותו]: **והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם.** והיכי קדשי הני דמים לכשיבואו: **ר' מאיר היא.** [**דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם**] במס' קדושין: **ונתנגע.** ברשות השוכר אע"פ שחלטו כהן ואסור בהנאה: [**אומר לו** משכיר לשוכר **הרי שלך לפניך** שאין יכול לומר לו השוכר הרי שלך לפניך מה שמכרת: **נתצו.** כהן: **חייב להעמיד לו בית.** משכיר לשוכר שאין יכול לומר לו הרי שלך לפניך שהרי נותן]:

רבינו גרשום

אישתעבוד נכסי. להקדש: **ואומדנא.** כיון דלאו בנודר תליא אלא בנידר מאי דרמי עליה דנודר לשלומי חיובוהו ב"ד ויורשין חייבין ואומדנא גלוי **מלתא בעלמא הוא** דכל אדם יכול לאומדו אפילו אינו ב"ד ומה שיאמר שום אדם שהיה שוה יתנו הנודר אבל (באומד דתלי עליו) [באומד דמי עלין] ומת כיון דהוא גופיה בעי אומדנא ולא אמדוהו יורשין פטורין: **מתני':** [**וביתו זה קרבן.** לדמיו: **פטור מלשלם.** שהרי אמר זה ולא קבל עליו אחריותו: **אבל אמר עלי.** קיבל עליו אחריותו וחייב לשלם: **גמ':** [**לא שנו.** החייב באחריותו: **אלא דאמר דמי שור זה עלי.** כלומר שאם נגנב אתחייב בדמיו: [**עלי להביאו קאמר.** אם יהיה]: **מת או נגנב חייב באחריותו.** [כיון דאמר עלי] אע"ג דלא אמר דמי: [**השור חולין.** שלא הקדישו אלא דמיו] (אינו חייב באחריותו דדמי השור קאמר וכיון דמת אין דמים למתים כדאמרינן במתני' דמי עלי ומת לא יתנו היורשין): **רישא דאמר יקדש השור עלי לדמיו.** דכיון דאמר יקדש השור קדוש השור ומועלין בו וכיון דאמר לדמיו היינו דאמר מת או נגנב חייב באחריותו: [**וסיפא דאמר לכשיבואו דמיו יקדשו.** כשימכר דכיון דלא אמר יקדש השור לפיכך לא קדש ואין חייב באחריותו]: **והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם.** והיכי קדשי הני דמים לכשיבואו: **ר' מאיר היא.** [**דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם**] במס' קדושין: **ונתנגע.** ברשות השוכר אע"פ שחלטו כהן ואסור בהנאה: [**אומר לו** משכיר לשוכר **הרי שלך לפניך** שאין יכול לומר לו השוכר הרי שלך לפניך מה שמכרת: **נתצו.** כהן: **חייב**

הקדישו הדר בו וכו'. קס"ד שהדר בו הקדישו (פ) : ו) [נפיק ליה שכר לחולין] וכ"ל דל"ג שכר וה"ג כיון דמעל נפיק ליה לחולין. כלומר משנהגה בתמימים הבית ומעל יצא הבית לחולין כדתנן (מעילה דף יט:) אין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בבהמה וכלי שרת בלבד

הקדישו הדר בו מעלה שכר להקדש הקדישו הדר בו היכי מצי מקדיש פ) לה [1]איש כי יקדיש ביתו קדש אמר רחמנא פ)מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו הכי קאמר הקדישו משכיר הדר בו מעלה שכר להקדש הקדישו משכיר היכי דייר ביה [2]במעילה קאי ותו מעלה שכר להקדש כיון דמעל ביה נפיק לי' שכר לחולין דאמר לכשיבא שכרו יקדש והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר רב יהודה אמר רב הא מני ר"מ היא דאמר צ)אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם איכא דאמרי א"ל רב פפא לאביי ואמרי לה ק)רב מרי בר חמא לרב חסדא כמאן כר"מ דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר ליה ואלא כמאן: **מתני'** ג)ב**חייבי ערכין ממשכנין אותן** ד) ג**חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן** ד**חייבי עולות ושלמים ממשכנין אותן** אע"פ שאין מתכפר לו עד שיתרצה שנאמר [2]לרצונו כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ה)וכן ה"אתה אומר בגיטי נשים כופין אותו עד שיאמר רוצה אני: **גמ'** אמר רב פפא פעמים שחייבי חטאות ממשכנין אותן חייבי עולות אין ממשכנין אותן חייבי חטאות ממשכנין אותן ו)בחטאת נזיר דכיון ו)דאמר מר אם ז)גילח על אחד משלשתן יצא ואם ח)נזרק עליו אחד מן הדמים הותר הנזיר לשתות יין וליטמא למתים פשע בה ולא מייתי חייבי עולות אין ממשכנין אותן בעולת יולדת מאי ניהו דאקדימה קרא והאמר ט)רבא למקראה הקדימה הכתוב אלא בעולת

מצורע דתניא פ) רבי ישמעאל בנו של רבי ג) יהודה בן ברוקה אומר כשם שחטאתו ואשמו ד) עיכבתו כך עולתו עיכבתו; ואף על פי שאין מתכפר לו עד שיתרצה פ): ת"ר יקריב אותו ט)מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו ת"ל לרצונו הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני אמר שמואל עולה צריכה דעת שנאמר לרצונו מאי קמ"ל תנינא אף על פי שאין מתכפר לו עד שיתרצה שנאמר לרצונו לא צריכא י)דפריש ליה חבריה מהו דתימא כי בעינן דעת מדידיה אבל מדחבריה לא קמ"ל זימנין דלא ניחא ליה דליכפר במידי דלא דידיה מיתיבי חטאתו ואשמו של פלוני עלי

לדעת

מעלות חליצה (יבמות קג:) מ"ר יא) פפא משמיה דרבא [סנדל] המוסגר לא תחלון ואם חלצה חליצתה כשרה סנדל המוחלט לא תחלון ואם חלצה חליצתה פסולה ופרש"י שם דסנדל המוסגר לא תחלון בו לכתחלה משום גזירה דסנדל המוחלט מיהו אם חלצה חליצתה כשרה משום דמצות לאו ליהנות ניתנו אלמא משמע סנדל המוחלט אסור בהנאה ול"ל דאין הכי נמי דהוא אסור בהנאה והא דאמר הכא דאומר לו הרי שלך לפניך היינו כגון דל"ל בית זה וכיון דהוא בעין אינו חייב להעמיד לו בית אחר מיהו הוא הפסיד שכרו והוי כמו מתה או נשברה דאמר התם חייב להעמיד לו חמור אחר ופרש"י שם או יפסיד שכרו: **הכי** קאמר הקדישו משכיר הדר בו מעלה שכר להקדש. תימה דהכא משמע דמשכיר יכול להקדיש ביתו אחר שהשכירו אע"ג דמשתעבד לשוכר ובכתובות פ' אף ע"פ (דף נט: ושם) אמר הא לא דמיא אלא לאומר שדה זו שמשכנתי לך לכשאפדנה תקדוש דקדשה משמע דווקא משום דקאמר לכשאפדנה אבל לאלתר לא מצי מקדיש לה הכא נמי לא מצי מקדיש ליה ובפ' איזהו נשך (ב"מ עג: ושם) אמרינן רב מרי בר רחל משכן ליה ההוא עובד כוכבים ביתא אזל זבניה לרבא נטר שמא ושקל אגר ביתא אמטי ליה לרבא א"ל הא דלא אמטאי אגר ביתא עד האידנא משום דהוה משכנתא ולא הוה יב) עובד כוכבים מסלק ליה השתא ניסקיל [מר] אגר ביתא משמע דיכול הלוה למכור וא"כ אמאי אינו יכול להקדיש מיד ואור"י דכן הדין המותר יג) יותר מכנגד מעותיו הוא יכול להקדיש ולמכור מיד והא דאמר התם לכשאפדנה דמשמע אבל השתא אינו יכול להקדיש היינו כשהוא רוצה להקדיש הכל והיא לאיזהו נשך (שם) זכין לו המותר והכא יכול להקדיש המותר והא דאמר הדר בו מעלה שכר להקדש היינו משום דיש לו להקדש שותפות עמו ואין כל אחד יכול לברר חלקו ויש מחלקין בין משכיר ללוה דדוקא לוה שלא מחזור אלא עוד בלא פרעון מעות הוה ודאי לא מצי להקדיש אבל משכיר שלאחר

השלמת זמן השכירות תחזור לו בחנם יכול הוא להקדיש מיהו ההיא דאיזהו נשך לא מיתרלא בהכי מיהו דאשכחן בעלמא הקדיש לוה וזבין לוה משמע דמצי יד) מקדישו ומזבין מיהו ב"ח מוציאו מיד ההקדש ומיד הלוקח כשירלה לגבות חובו אם אין לו לגבות ממקום אחר מידי דהוה אעשה עבדו אפותיקי מכרו או הקדישו דב"ח מוציא הימנו מיהו כל זמן שלא גבאו הוא קדוש ומכור טו) הכא משמע דמשכיר יכול להקדיש הכי נמי יכול לאסור על השוכר וכן הלכה טז) הכא משמע דאין השוכר יכול להקדיש מדפריך הדר בו היכי מצי מקדיש ליה אלא כי יקדיש את ביתו אמר רחמנא מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו וקשה דבתוספתא תניא אם הקדישו שוכר מקודשת ויש לומר הכא נמי השוכר מצי מקדיש ליה כל זמן שהוא ברשותו וה"ה דמצי אסר ליה לבולי עלמא כל ימי שכירותו והא דפריך הכא היכי מצי מקדיש ליה (והאי) יח) [אהאי] דקאמר מעלה שכר להקדש יט) (הכא) פריך והכי [פריך] היכי מצי מקדיש לענין דמעלה שכר הא אינו ברשותו מיהו תימה דהכא משמע דמשכיר מצי מקדיש ליה ובתוספתא תניא דאינה מקודשת וזה לשון תוספתא כ) השוכר שדה מחבירו ועמד השוכר והשכירה לאחר רשאי בעל הבית שיאמר לו אין לי חשבון עם כל אדם אלא עמך עמד בעל הבית ומכרה מחשבין עם בעל הבית עמד בעל הבית והקדישה אינה מקודשת עד שתחזור לרשותו יט) וכל מה שנהנה ממנו הרי זה מקודשת עמד השוכר והקדישה הרי זה מקודשת עד שתצא מרשותו ומעלה שכר להקדש עד כאן לשון התוספתא וי"ל דהא דתניא בתוספתא דאין המשכיר יכול להקדיש היינו כשהקדיש לו שכרו והכא מיירי בשלא הקדיש שכרו וה"נ איתא בירושלמי כ) דמקום שנהגו המשכיר בית לחבירו ועמד והקדיש הרי זו מקודשת כא) אימתי בזמן שלא הקדיש לו שכרו אבל הקדיש לו שכרו הרי זה כב) דברי חכם:

הכי גרסינן כיון דמעל נפיק ליה שבר לחולין וכן הוא בדוב ספרים וה"פ כיון דמעל כו' כלומר שכר הבית נפיק לחולין שהרי חבירו הקדיש (השכיר) את הבית והוא לא ידע ומעל כשדר בו ונפיק ליה כג) כד) השוכר בתורת מעילה אבל אין לפרש כיון שמעל נפיק הבית לחולין כה) וכפרש"י כו) וקאמר לו ר"מ אמר על הביא דתניא בתוספתא דמעילה (פ"ג) בקע בקרדום של הקדש ובא חבירו ובקע בו כולם מעלו כז) ובשילהי פרק הנהנה (מעילה יט:) תנן אין מועל אחר מועל בקדשים אלא בבהמה וכלי שרת היינו דקדושת הגוף לא מתחלל ע"י מעילה כמו קדושת דמיס וקרדום לאו היינו כלי שרת יד) אלא קדושת דמיס הוא ולא יחשב כח) כלי שרת מטעם שמביא אחרים לידי קדושת הגוף הוא עצמו לא כל שכן שיבא לידי קדושת הגוף דמהאי טעמא חשבינן אף כלי שרת קדושת הגוף:

כט) **כי** דייר ביה במעילה קאי. ואע"פ שלא פגם מעל כדתנן [ר"פ הנהנה] (דף יח.) הנהנה מן ההקדש ש"פ אע"פ שלא פגם מעל ואע"ג דאין מועלין במחובר לקרקע כדאיתא בסמ' מעילה פרק הנהנה מן ההקדש (סס:) מ"ל הך סוגיא דהכא אתיא כרב דאמר ל) תלש ונכסוף חברו הוי תלוש כדאמר המשתמוה לבית אסרו ובפרק הנהנה (דף כ. ושם) נמי מייתי לה להיא דרב דאמר התם וכיון דבני להו מיהא מעל לא אמר

מסורת הש"ס

(פ) [ב"ק סח: ע"ש סט: ב"מ ו. ע"ז סב. חולין קנט. תמורה ט. כט:], ב) [כתובות מז:], ג) ב"ק מ. קכ: [לקמן כג:], ד) [עי' תוס' ב"ק ו. ד"ה יקריב ותוס' כריתות יב. ד"ה לו דלמא ותוספות יבמות פז: ד"ה ר' מאיר ותוספות ב"ב מח. ד"ה יקריב], ה) [קדושין נ. ב"ב מח.], ו) מיר כח: [מא. מנחות ה. זבחים נה. נדרים ד:], ז) [זבחים נ. ע"ש בתוס' ד"ה לקרבן], ח) תוספתא דמיר פ"ד ה"ז [ספרים נט. ע"ש מיר יח:], ט) ב"ב מח. קדושין נ. יבמות קו. ר"ה ו., י) [ספרי זוטא נשא ו כ], יא) [במדבר ו], יב) [ויקרא יב], יג) [ספ"ט דב"מ], יד) עי' ל"ק ובתוס' מנחות קא.;

הגהות הב"ח

(פ) רש"י ד"ה הקדישו וכו' הקדישו הס"ל ותמ"כ מ"ה כיון דמעל ביה נפיק ליה מ' וגלאה לי דל"ג:

רבינו גרשום

הקדישו. השוכר: הדר בו. שלא (נתנגע) ברשותו: כיון דמעל. מה שנהנה ממנו: נפק ליה שכר לחולין. דמשום הכי חייב [קרבן] (מעילה. הנהנה מקדשי שמים. משום דמפיק קדושה לחולין. כגון דאמר המקדיש הכין לכשיבואו דמיו יקדשו לא מעל שוב דלא הקדיש בית אלא שכירות הקדיש: מתני' חייבי ערכין ממשכנין אותן. [הגזבר] אם ישהונו [דכיון] דלאו לכפרה אתו ולא מהדר ליתנן: [חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן]. דכיון דלכפרת עצמו הן זהיר להביאן: חייבי עולה ושלמים ממשכנין אותן דלא אתו לכפרה ויתרשל להביאן]: אע"פ שאין מתכפר לו. האי מתכפר [לו] לא כפרה ממש אלא אע"פ שאין מתקבלין לרצון עד שיתרצה להביאן מעצמו: שנאמר לרצונו. לפני דאפילו הכי ממשכנין אותן [וכופין אותו] עד שיאמר רוצה אני: וכן אתה אומר בגיטי נשים. אע"ג דגט המעושה פסול כופין אותו עד שיאמר רוצה אני וכשר: גמ': על אחת משלשתן. [או אעולה או אשלמים או אחטאת יצא] הלכך אם גילח אם העולה צריך למשכנו להביא חטאת: בעולת יולדת. שאינה יכולה להביא חטאתה עד שתביא עולתה קודם: [הואיל ואקדמה קרא. דכתיב אחד לעולה ואחד לחטאת ולא פשעה בה: למקראה הקדימה הכתוב. כלומר לקרות העולה קודם לחטאת הקדימה הכתוב אבל להקרבה לא אקדמה: אלא אעולת מצורע. אין צריך למשכן דתניא כו'] : עולה צריכה דעת. כלומר המקריב [עולה] צריך להביאה לרצונו: דאפריש ליה חבריה. אם חברו הפריש בגינו [עולה] שלא צריך להפרישה לרצונו של נודר: מדידיה. היכא דמפריש משלו אבל היכא שמפרישה חבירו בשבילו נימא דניחא ליה שחבירו נותנה בשבילו ולא ליבעי למישייליה דודאי ניחא ליה: קמ"ל. דבעינן למישייליה דזמנין דלא ניחא ליה לאינש כו' הלכך בעינן לדעתו:

שיטה מקובצת

בחטאת נזיר. גליון. ה"ה דהוה מצי למימר כגון שאמרו לו עדים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי דבודאי לא יביא אם לא ימשכנוהו כיון שהוא אומר שלא אכל. הרא"ש ז"ל: תוס' ד"ה הכי קאמר כו' תימה. עיין בהר"ן במסכת כתובות בפ"ה (דף כד. מדפי הרי"ף ד"ה ואיכא למידק): בא"ד והא דפריך כו' הא אינו ברשותו. גליון. אבל כל זמן שכירותו יכול להקדיש וה"ה דמצי אוסר לה כל ימי שכירותו. הר"י ז"ל: ד"ה ח"ג. כיון דמעל. וכ"ב עיין תוס' מנחות דף קא ע"א (ד"ה אע"ג) ותוס' קדושין דף נה ע"א (ד"ה אין מועל).

תורה אור השלם

1. וְאִישׁ כִּי יַקְדִּשׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַיְיָ וְהֶעֱרִיכוֹ הַכֹּהֵן בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כַּאֲשֶׁר יַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן כֵּן יָקוּם: ויקרא כז יד
2. אם עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ לִרְצֹנוֹ לִפְנֵי יְיָ: ויקרא א ג

מוסף רש"י

חייבי ערכין ממשכנין אותן. גזבר נכנס לבמיהן ונוטל בעל כרחן (לקמן כב:) דכיון דלאו לכפרה אתי מסתי ליה (ב"ק נז.). חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן. דכיון דלכפוריה מטאיה קנעי לה לא מסתי ליה (שם). וכן אתה אומר בגיטי נשים. כהכך דתנן (כתובות עז.) ואלו כופין אותו להוציא מוכה שחין וכופין פוליפוס, כדוחין ומכין אותו עד שיאמר רוצה אני, דוחמן מדעתו משמע (רשב"ם ב"ב מח.). אם גילח על אחד משלשתן יצא. ומטאת הוא דיצא משלמים, מה לא מזיר אם הביאו יחידי כלא מטאת ועולה יצא, דכתיב ואחר יעשה המזיר יין, ואמר מר בספרי אחר מעשה יחידי, והיינו שלמים, שעיקר תגלחתו של מזיר תגיעה בשלמיו, שהרי הזקיקו לו להביאם ולגלח שערו תחת הדוד, דכתיב על חלב אשר תחת הדוד וגו' הא שלמים, ותניא בספרי וגלח המזיר פתח אהל מועד, בשלמים הכתוב מדבר, כלומר גילוחו של מזיר ע"י דבר שנאמר בו ושחט פתח אהל מועד והיינו שלמים בוריקא, אי אינו אלא כשמעמו שיגלח פתח אהל מועד ממש, אם אמרת כן דרך מזיון מ' (זבחים נה.). למקראה הקדימה הכתוב. שהרא נקראת בענין תחילה אבל בעבודתן מטאת קודמת (שם צ.). כשם שחטאתו ואשמו עיכבתו. במטאת ואם פשיעה לן דמעכבי טהרה לאכילת קדשים, מטאת כדאמרן דיולדת, אשם שהרי ממנו לבהטות (פסחים נט.). יקריב אותו. אל פתח אהל מועד יקריב אותו, קרא יתירא הוא, דהא כתיב כריתא יקריבנו (ר"ה ו. ובני"ז קדושין נ.). מלמד שכופין אותו. לקיים דברי נדרו (שם) להקריב מה שנדר (רשב"ם ב"ב מח.).

הדרן עלך האומר משקלי

שינויי נוסחאות

א) מקדיש ליה מיש (ש"מ), ב) לה רמי בר חמא (ש"מ), ג) ר' יוחנן בן ברוקה (ש"מ), ד) ומשמו מעכבתו כך עולתו מעכבתו (ש"מ), ה) שיתרלה וכו' מ"כ (ש"מ), ו) נפיק ליה שכר לחולין. ונגלאה לרבי דל"ג שכר וה"ג כיון דמעל ביה נפיק (ש"מ), ז) ל"ק, ח) כמעילה שם אימא ואומר וימעלו באלהי אבותיהם ויזנו אחרי הבעלים, דה"מ ה, ט) אותן. הגזבר נכנס לביתו ונוטל בעל כרחו: [הס"ד ומה"ד] חייבי חטאות ואשמות. כיון דלכפרה אתו לא שהי ליה ואין ממשכנין אותן עולות ושלמים אע"ג דעולה ממשכנין דעולה לן דמעכבי טהרה לאכילת קדשים, מטאת כדאמרן דיולדת, אשם שהרי ממנו לבהטות (פסחים נט.). יקריב אותו. מלמד שכופין אותו עד שיאמר רוצה אני, דהא כתיב כריתא יקריבנו (ר"ה ו. ובני"ז קדושין נ.). מלמד שכופין אותו. לקיים דברי נדרו (שם) להקריב מה שנדר (רשב"ם ב"ב מח.).

כב) א מיי' פ"ו מהל' ערכין הלכה ג:
כג) ב מיי' פ"ג מהל' ערכין הלכה יד:
כד) ג ד מיי' פי"ד מהל' מעה"ק הלכה יח:
כה) ה מיי' פ"ג מהל' גירושין הלכה כ טוש"ע אה"ע סימן קלד סעיף ה וסימן קנד סעיף כא:
כו) ו מיי' פי"ד מהלכות מעה"ק הלכה יח:
כז) ז מיי' פ"מ מהלכות מירות הלכה ב:
כח) ח מיי' שם הלכה ה:
כט) ט מיי' פי"ד מהל' מעה"ק הלכה י:

מ) מקדיש ליה מיש (ש"מ), נ) לה מצי עובד כוכבים מסלק לי השתא (ש"מ), יג) מה שיותר כנגד. (צ"ק), יד) כדפו"ר מקדיש, טו) כ"ל והכא כו' להקדיש וה"ה דיכול לאסור (צ"ק), טז) כ"ל ומיהו קשה דהכא כו' כרשותו ובתוספתא כו' (צ"ק), יז) כל"ל (צ"ק), יח) להקדש פריץ היכי [והשאר נמחק] (ש"מ), יט) לרשותו אבל מה (ש"מ), כ) בירושלמי בפרק מקום שנהגו (ש"מ), כא) מקודשת ודר בתוכו ומעלה שכר להקדש אימתי (ש"מ), כב) זה דר בתוכו חנם (ש"מ), וגי' ל"ק דר בו חנם, כג) ליה השכר כתוכת (ש"מ), כד) נ"מ השכירות לחולין, כה) נחולין שהרי חברו הקדיש את הבית והוא לא ידע ומעל כשדר בו ונפיק ליה כולי בית בתורת מעילה דהא היכא שהוא סבור שהיא שלו ואינו מתכוין להוציאו מרשות לרשות לא יוצא לחולין אלא לפי טובת הנאה שיש לו במלאכה דלא אמרינן אין מועל אחר מועל אלא כשהוא סבור שהכלי של חבירו והוא מכוין להוציא מרשותו וכדקאמר רבי על ההיא דתניא. [והשאר נמחק] (ש"מ), כו) גי' ל"ק ולקשה מההיא דתניא בתוספתא, כז) והא דתנן בשלהי פרק הנהנה אין מועל וכו' אלא בהמה וכו' לא מתמלא (צ"ק), כח) יחשב ככלי שרת (ש"מ), כט) היכי דייר ביה [מיתא כי נמחק] (ש"מ), ל) דתמר תלוש ונכסוף (ש"מ),

אמר לך שמואל כי תניא ההיא בשעת כפרה. (וכרייתא מיירי בשעת הפרשה) [כ]ות"ת אמאי פליג אדעולא לוקמא למילתיה דשמואל בשעת כפרה וברייתא מיירי בשעת הפרשה ולא פליג אדעולא וי"ל [ט]דסבירא ליה דשמואל מיירי בשעת הפרשה דקאי אמתני' דמשמע דמיירי בשעת הפרשה מדקאמר חייבי עולות [י]אין ממשכנין אותן שזהו בשעת הפרשה [יא]: **מאי** בשעת הפרשה דקאמר שמואל אף בשעת הפרשה. וא"ת מ"מ הא פליג דלשמואל צריכה דעת אף בשעת הפרשה וכ"ש בשעת כפרה ועולה צריכה [יב] בשעת כפרה דווקא ולא בשעת הפרשה וי"ל דמ"מ דבכה"ג דפליגי השתא לא הוו פליגי [יג] וגרסה לר"י טעמא דשמואל ועולא דהא דאמר שמואל עולה ושלמים צריכין דעת בשעת הפרשה משום דלא ניחא ליה לאיניש להתכפר במילתא דלא דידיה אבל בשעת כפרה אינו צריך דמשום שמיכה אין צריך לדעתו כיון דאינש באים לכפר על חטאו אבל חטאת ואשם שהם באים על חטא וצריכין להתוודות [יד] [בשעת] שמיכה בעינן [דעת] בשעת כפרה ועולה סבירא ליה דאפילו בעולה ושלמים רוצה לקיים מצות שמיכה הלכך בעינן דעתו בשעת כפרה אבל בשעת הפרשה לא בעינן דעת אלא בחטאת ואשם דלא ניחא ליה לאינש לכפרה במילתא דלאו דידיה אבל עולה ושלמים דלא לכפרה קאתי כולי האי אינו צריך דעת בשעת [טו] הפרשה:

האי מאן דמסר מודעא אגיטא מודעיה מודעא. [טז] (פסק) לפיכך נהגו העולם לבטל כל מודעי [יז] ומודעי דאתו מגו מודעי בשעת כתיבת הגט ובשעת הנתינה דחיישינן שמא בטל אותו:

הדרן עלך האומר משקלי

שום היתומים ל' יום. וא"ת אמאי נקט יתומים אפי' כ"ע נמי אם באו בית דין לירד בנכסיהן כדי לפרוע לאשה כתובתה או חובו לב"ח צריך שומת ב"ד ל' יום כדאיתא בפ' המפקיד (ב"מ לה:) מאימת אכיל פירי מכי שלמי יומי אכרזתא אגמא לכל אדם שבא לירד לנכסיהן צריכי שומת ב"ד א"כ אמאי נקט יתומים וי"ל דתנא יתומים לרבותא דמהו דמיתא דליהוי יתומים כהקדש ולבעי שומת בית דין ס' יום קמ"ל דשוין לכל אדם:

בשעת הוצאת פועלים ובשעת הכנסת פועלים. פירוש בשעת הוצאת פועלים ממלאכתן ובשעת הכנסתן למלאכה [יח] ואין זו סדר המשנה דנקט בבקר ובערב ורב יהודה מפרש ערב תחילה ואחר כך בקר וי"ל משום דכן הסדר לפי שאינו רוצה לבטל ממלאכתו לפיכך אין דרך למימר להו סיירוה [יט] ויהלי דאם לא כן למה להמתין עד הערב [כ] ונשאליה להו מה ראו הא כל היום יש לו רשות לשיוליה לפיכך הולרכו לרב יהודה לפרש כן שבשעת יציאה ממלאכתן אמר להו סיירוה ויהלי שאז אין מבטלין ממלאכתם ולמחרת כשנזכר מה דאמר להו לאורתא אזיל לשאול ומש"ה אין לפרש איפכא בשעת הוצאת הפועלים מביתם ונכנסין במלאכתן ובשעת הכנסתן בביתם ויוצאין ממלאכתן לפי דאין דרך לעשות כן כדפירשנו ועוד דאין לייסב לשון הספר על זה ובתוספות [כא] האריכו בזה והביאו הגיא [כב] דריש השוכר את הפועלים (ב"מ פג. ושם:) [כג] רב אסי אמר פועל בכניסתו משלו ובילאתו משל בעל הבית: **כך** היא יפה. להוצאת תבואה ופירות כך וכך היא שומא בכך וכך דמים ואם המלוה רוצה לעכב בכך ששמו ב"ד אין צריך להכריז אלא אוקימנא ליה ביד המלוה מיד:

לדעת יצא שלא לדעת לא יצא עולתו ושלמיו של פלוני עלי בין לדעת בין שלא לדעת יצא אמר לך שמואל [א]כי תניא ההיא בשעת כפרה דאירצי בשעת הפרשה כי קאמינא אנא בשעת הפרשה ופליגא דעולא דאמר [ב] עולא לא חילקו בין חטאת לעולה אלא שחטאת צריכה דעת בשעת הפרשה ועולה אין צריכה דעת בשעת הפרשה אבל בשעת כפרה אידי ואידי לדעת יצא שלא לדעת לא יצא מיתיבי חטאתו ואשמו עולתו ושלמיו של פלוני עלי לדעת יצא שלא לדעת לא יצא שמואל מוקי לה בשעת הפרשה עולא מוקי לה בשעת כפרה אמר רב פפא מתנייתא אהדדי לא קשיין הא בשעת כפרה הא בשעת הפרשה [ג] ואמוראי נמי לא קשיא שמואל מוקי קמייתא בשעת כפרה בתרייתא בשעת הפרשה עולא מוקי איפכא אמוראי ודאי פליגי פשיטא מהו דתימא מאי בשעת הפרשה דקאמר שמואל אף בשעת הפרשה ואע"ג דהך קמייתא תיובתיה קמ"ל: וכן בגיטי נשים כופין וכו': [ד]אמר רב ששת [ה]האי מאן דמסר מודעא אגיטא מודעיה מודעא פשיטא לא צריכא [ו] דעשאוה ואיצי מהו דתימא בטולי בטליה קמ"ל דא"כ ליתני עד שיתן מאי עד שיאמר עד דמבטל ליה למודעיה:

הדרן עלך האומר משקלי

[ג]**שום** [ג]היתומים שלשים יום ושום [ד]ההקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב: **גמ'** מאי שנא בבקר ובערב אמר רב יהודה אמר רב [ה]בשעת הוצאת פועלים ובשעת הכנסת פועלים בשעת הוצאת פועלים [ז] דאיכא דניחא למיזבן אמר להו לפועלים איזילו סיירו לה ניהלי בשעת הכנסת פועלים דנידכר דאמר להו ניזיל נישיילינהו תניא נמי הכי [ח]שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום ומכריזין [ט]בבקר ובערב בשעת הוצאת פועלים ובשעת הכנסת פועלים אומר שדה פלוני בסימניה ובמצריה כך היא יפה וכך היא שומא כל הרוצה ליקח יבא ויקח על מנת ליתן לאשה בכתובתה ולבעל חוב בחובו למה לי למימר על מנת ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב חובו דאיכא דניחא ליה [י] בבעל חוב דמיקל בזוזי ואיכא דניחא ליה באשה דשקלה על יד על יד תנו

נדעת. שהודיע את המתכפר: **כי תניא ההיא.** דלא בעינן דעת [ו] בעלים בשעת הקרבה תניא דהא הודיעו בשעת הפרשה ואילו שנתרצה בדבר: **וכי קאמינא.** דצריך דעת בשעת הפרשה: והא דשמואל דבעי דעת בהפרשה ולא בכפרה: **פליגא דעולא.** דאיהו אמר איפכא: **שלא לדעת לא יצא.** אלמא בכולהו בעינן דעת וקשיא לתרוייהו: **מתנייתא אהדדי לא קשיין.** הא דקתני לעיל עולתו ושלמיו של פלוני עלי בין לדעת בין שלא לדעת יצא והך בתרייתא דקתני בכולהו שלא לדעת לא יצא לא קשיין אהדדי חדא בשעת כפרה וחדא בהפרשה לעולה כדאית ליה ולשמואל כדאית ליה: **אף בשעת הפרשה.** דבין בהפרשה בין בכפרה בעי דעת. ואע"ג דהויא הך קמייתא תיובתיה דתני דבין {לדעת ובין} שלא לדעת יצא בשעת הפרשה: **אמוראי ודאי פליגי.** עולא ושמואל]: **אף בשעת הפרשה** כלומר ובשעת כפרה נמי והיינו דעולא: **ואע"ג דהויא הך קמייתא תיובתיה.** הא דאמרה דבין לדעת ובין שלא לדעת יצא דאוקימנא בשעת כפרה: **קמ"ל.** דבשעת הפרשה גרידא קאמר. [ודאי] פליגי: **האי מאן דמסר מודעא אגיטא.** שהיו אונסין אותו לתת גט ואמר לעדים הוו עדים יודעים שאנוס אני: **מודעיה מודעה.** ולא הוי גט: **לא צריכא דעשיוה** אחרי המודעה **ואיצי** ואישתיק ונתן בשתיקה: **מהו דתימא.** [מדנתן] בטולי בטליה למודעיה: **קמ"ל.** [דלא]: **א"כ.** דבהכי סגיא בנתינה סתם ליתני כופין אותו עד שיתן מאי עד שיאמר קמ"ל דבטיל למודעיה ויאמר רוצה אני: **הדרן עלך האומר משקלי:**

שום היתומים שלשים יום. כשנצרכין ב"ד למכור מנכסי יתומים או לפרנסה או לכסות (ב) או לשום דבר צריך לשומן ולהכריז [כל] שלשים יום [בבקר ובערב] כדמפרש בגמרא אומר שדה פלונית בסימניה ובמצריה כך היא יפה וכך היא שומא כדי שישמעו בני אדם ויבואו ליקח ויוסיף כל אחד על חברו ליתן: **ושום ההקדש [ששים יום].** כשרוצין לפדות שדה הקדש: **בשעת הוצאת פועלין.** לערב כשיוצאין הפועלין ממלאכתן מכריזין כדי שישמע בעה"ב ואומר להו [לפועלין] זילו סיירוה ניהלי: **ובשעת הכנסת פועלים.** בבקר נמי מכריזין כי היכי דמדכר בעה"ב מה שאמר לפועלים אמש דלישייילינהו אם ראוה כמה היא יפה: [**שדה פלונית כך היא יפה.** וכך כורדין היא עושה: **וכך היא שומה.** כלומר בכך וכך ממון שמוה ב"ד]: **דאיכא דניחא ליה.** לקנות כדי למיהב דמיה **לבעל חוב דמיקל בזוזי** שמי שפורע [לב"ח] אין מניחין לו כל כך לבדוק הזוזים דאמרי ליה מאמרי רשותך פארי אפרע: **ואיכא דניחא ליה.** ליקח ולמיהב דמיה לאשה משום **דשקלה על יד על** יד כשהיא צריכה להוצאה ולא בבת אחת:

ז) בכ"ר ונהוגאת אינן: הואיל ומילי בשעת הפרכה שהיה לדעת ודאי עדיין ישנו בלותו דעת:

ח) בכ"ר: לכתוב.

מסורת הש"ס

א) (ב"ב מח), ב) [כתובות ק:], ג) [עיין תוספות לקמן כד. ד"ה אין להקדש וכו'], ד) [תוספתא רפ"ד],

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואמוראי נמי לא קשיא נ"ב ר"ל הכרייתא אלגיה דאמוראים:

רבינו גרשום

[לדעת יצא. אם הקריבה לדעתו של מחוייב יצא מחוייב]: **אמר** לך שמואל כי תניא ההיא. דעולה בין לדעת ובין שלא לדעת יצא: **בשעת כפרה.** אינה צריכה דעת הואיל ואירצי בשעת הפרשה [שהיה לדעתו] מסתמא עדיין ניחא ליה באותו דעת [ב]: [**וכי אמינא אנא** עולה צריך דעת **בשעת הפרשה: אידי ואידי.** אחד חטאת ואחד עולה: **שמואל מוקי לה בשעת הפרשה.** דלא חלקו ועולא{מוקי לה} בשעת כפרה: **מתנייתא אהדדי לא קשיא.** קמייתא דתני דבין {לדעת ובין} שלא לדעת יצא בשעת הפרשה: **אמוראי ודאי פליגי.** עולא ושמואל]: **אף בשעת הפרשה** כלומר ובשעת כפרה נמי והיינו דעולא: **ואע"ג דהויא הך קמייתא תיובתיה.** הא דאמרה דבין לדעת ובין שלא לדעת יצא דאוקימנא בשעת כפרה: **קמ"ל.** דבשעת הפרשה גרידא קאמר. [ודאי] פליגי: **האי מאן דמסר מודעא אגיטא.** שהיו אונסין אותו לתת גט ואמר לעדים הוו עדים יודעים שאנוס אני: **מודעיה מודעה.** ולא הוי גט: **לא צריכא דעשיוה** אחרי המודעה **ואיצי** ואישתיק ונתן בשתיקה: **מהו דתימא.** [מדנתן] בטולי בטליה למודעיה: **קמ"ל.** [דלא]: **א"כ.** דבהכי סגיא בנתינה סתם ליתני כופין אותו עד שיתן מאי עד שיאמר קמ"ל דבטיל למודעיה ויאמר רוצה אני: **הדרן עלך האומר משקלי:**

מוסף רש"י

ששים יום. מוכסים ימי הכרחה (כתובות ק:).

שינויי נוסחאות

א) עולא. נ"א לא חלקו בין חטאת לעולה שהחטאת צריכה דעת ועולה אינה צריכה דעת אלא בשעת הפרשה אבל בשעת כפרה כו' (ש"ס), **ב)** הפרשה ולאמוראי נמי (ש"ס), **ג)** לריכא דעשיוה (ש"ס), **ד)** פועלים דאי איכא דניחא (ש"ס), **ה)** דאיכא דניחא ליה באשה דשקלה על יד על יד ואיכא דניחא ליה בב"ח דמיקל בזוזי (ש"ס), **ו)** דעת בעליה בשעת הקרבה (ש"ס), **ז)** הכיס בצפרא מאי דאמר דפועלים באורתא (ש"ס), **ח)** וא"ת מנ"ל להאי מתרץ דפליג שמואל דאעולא (ש"ס), **ט)** וי"ל דלישנא דשמואל משמע דמיירי בשעת הפרכה דאייתי קרא דמתני' משמע דמיירי (ש"ס), **י)** עולות ממשכנין אותן כו' כופין אותו שזהו [מיתת לין נמתקן] (ש"ס), **יא)** הפרכה דאי בשעת כפרה הוא מה שייך לכפותו כיון דאפריש הקרבן פשיטא דיקריבנו בעל כרחו [הסמ"ך] (ש"ס), **יב)** לריכה דעת בשעת (ש"ס), **יג)** גר' ל"ק דטעמא דשמואל ועולא נראה לר"י, **יד)** להתוודות וטעונין סמיכה בעינן דעת (צ"ק), **טו)** הפרכה וקדושים הם (ש"ס), **טז)** [מיתת פסק נמתקן] (ש"ס), **יז)** ומודעא (צ"ק), **יח)** אע"ג דאין (צ"ק), **יט)** מיהלי אלא בערב דלא"כ למה ליה להמתין עד הערב לשיוילי להו מה ראו הלא כל היום (ש"ס), **כ)** עיין ל"ק, **כא)** ובתוספות האריכו הרבה (ש"ס), **כב)** בריש (צ"ק), **כג)** ל"ל ריש לקיש אמר,

שיטה מקובצת

שום היתומים. גליון. תימה למה נקט יתומים וכו' ועוד קשה דבגמרא מקשינן ממתני' לרב אסי דקאמר אין נזקקין לנכסי יתומים קטנים ומנא לן דבקטנים איירי דלמא מתני' ביתומים גדולים וי"ל דאי לא איירי אלא בגדולים הוה ליה למימר שום הדיינים ותנא במתני' שום היתומים קטנים דסד"א להוי כהקדש ותהיה הכרזתם ששים יום דבכמה דברים אנו מדמין יתומים להקדש קמ"ל דלא. הרא"ש ז"ל: **תוס' ד"ה מאי בשעת הפרשה כו' לכפר על חטאו.** גליון. הלכך אם הפריש ראובן עולה או שלמים שיתכפר בהם שמעון בלא דעת שמעון אינן קדושים ואין מועלין בעולה ואם נתרצה שמעון בשעת הפרשה מקריבה ראובן בלא דעת שמעון [ואם הפרישה שלא מדעתו] ובשעת כפרה נתרצה שמעון יצא בה ידי חובה אבל אין בה מעילה עד שיתרצה שמעון משום דזימנין דלא ניחא ליה לאיניש דליכפר במידי דלאו דיליה אבל חטאת ואשם וכו'. הרא"ש ז"ל:

תנן שום היתומים כו' במאי עסקינן אלימא בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית. ואם תאמר למה ליה לאותוני לרב אסי ממתניתין ממילתיה דרב אסי גופיה הוה מצי למיפרך דאמר דאין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן רבית אוכלת בהם במאי עסקינן האי דאין נזקקין אלימא בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית להמתין עד שיגדילו ואי בבעל חוב ישראל מי שבקינן ליה דקאכיל רבית וי"ל דממילתא דרב אסי לא מצי למיפרך דאפשר לאוקמה בדלא תבע להו ולעולם בב"ח עובד כוכבים איירי ומש"ה אין נזקקין לנכסים לאיירי המוב אלא אם כן רבית אוכלת בהן [ולא] נזקקין אפי' לא תבע להו עובד כוכבים חובו לפי שלא ירבה עליהן הרבית אבל ממתניתין פריך שפיר דולמי מדנחתי בית דין לשום בדתבע להו מיירי לפיכך פריך אי בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית עד אחר השלמת הכרזה שלא להרבות הרבית ואי לא ציית אם כן שמא יפסידו בהאריכת הזמן יותר ממה שירויחו דולמי אי לא ידעינן אי מרווחינן אי לא מרווחינן לא צריכי הכרזה כדקאמר הש"ס בסמוך על מילתא דר' יוחנן: **אמר** רב נחמן מריש לא הוה מזקיקינן ליתמי כו' מכאן ואילך מזקיקינן כו'. והלכה כרב נחמן בדיני דנזקקין לנכסי יתומים והכי נמי איתא בהכותב (כתובות דף פד.). גבי הא דתנן מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשים והיה לו מלוה או פקדון ביד אחרים יתן לבעל שבחוב ואמר ר' יוחנן עליה (שם) לכתובת אשה משום חיגא אלמא נזקקין:

רבא

תנו רבנן שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר שום היתומים ששים יום ושום ההקדש תשעים יום וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה ששים יום אמר רב חסדא אמר אבימי הלכה שום היתומים ששים יום יתיב [6] רבי חייא בר אבין וקאמר להא שמעתא אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבי חייא בר אבין ששים קאמרת או שלשים קאמרת אמר ליה ששים דיתומים או דהקדש אמר ליה דיתומים כרבי מאיר או כרבי יהודה אמר ליה כרבי מאיר והא רבי מאיר שלשים קאמר אמר ליה הכי אמר רב חסדא [3] מאבימי [6]קולפי טאבי בלעי עלה דהא שמעתא [8]בא להכריז רצופים שלשים בשני ובחמישי ששים ואע"ג דכי חשיב להו מר ליומי הכרזה לא הוו אלא תמניסר יומי כיון דמשכא מילתא שמעי אינשי [3]אמר רב יהודה אמר רב אסי [3]באין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן היתה רבית אוכלת בהן ורבי יוחנן אומר או לשטר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני ורב אסי מ"ט לא אמר [3] לכתובת אשה דהא תקינו ליה רבנן מעשה ידיה ואידך זימנין דלא ספקה תנן שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב במאי עסקינן אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית אלא פשיטא בבעל חוב ישראל [7] אי דקאכיל ריביתא מי שבקינן ליה ואלא דלא קאכיל ריביתא וקתני נזקקין בשלמא לרבי יוחנן מוקי לה בכתובת אשה אלא לרב אסי קשיא אמר לך רב אסי ולרבי יוחנן מי ניחא מי שבקינן מזוני דודאי קא מפסדא ונקטינן הכרזה דלא ידעינן אי מרווחינן אי לא מרווחינן הא לא קשיא בתובעת כתובתה בב"ד [5] כדרב יהודה אמר שמואל דאמר [7]רב יהודה אמר שמואל [3]התובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות אי הכי איזדקוקי [1] לא מיזדקקינן לה אלא כיון דאיזדקקינן לה מעיקרא מיזדקקין לה לבסוף מ"מ לרב אסי קשיא לעולם בבעל חוב עובד כוכבים שקיבל עליו לדון בדיני ישראל אי הכי רבית נמי לא לישקול שקיבל עליו לזו ולא קיבל עליו לזו ת"ש [5] [4]אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית במאי עסקינן אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי צאית אלא פשיטא בבעל חוב ישראל אי אכיל ריביתא מי שבקינן ליה אלא דלא אכיל ריביתא וקתני נזקקין בשלמא לרבי יוחנן מוקי לה בכתובת אשה לרב אסי קשיא אמר לך רב אסי ולרבי יוחנן מי ניחא אי כתובה מאי איריא מיתמי אפילו מיניה דידיה נמי בזיבורית הא לא קשיא [9]ר"מ היא דאמר כתובת אשה בבינונית ומיתמי בזיבורית מ"מ לרב אסי קשיא לעולם בבעל חוב עובד כוכבים שקיבל עליו לדון בדיני ישראל א"ה רבית נמי לא נישקול שקיבל לזו ולא קיבל עליו לזו ת"ש ע"מ ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב חובו בין מר ובין מר כדשנין אלא כתובתה בשלמא לר' יוחנן ניחא אלא לרב אסי קשיא הכא במאי עסקינן כשחייב מודה השתא דאתית להכי כולהו נמי כשחייב מודה מרימר [1] אגבי כתובתה לגרושה מנכסי דיתמי א"ל רבינא לאמימר והאמר רב יהודה אמר רב אסי אין נזקקין לנכסי יתומין אלא א"כ היתה רבית אוכלת בהן רבי יוחנן אומר או לשטר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני ואפ' רבי יוחנן לא קאמר אלא באלמנה דקמפסדא מזוני גרושה לא אמר ליה [6] [6] הא אנן דרבי יוחנן משום חינא מתנינן לה אמר רב נחמן מרישא לא הוה מיזדקיקנא לנכסי יתמי [7] כיון דשמענא להא דרב הונא חברין משמיה דרב [7] יתמי דאכלי דלא דידהו ליזלו בתר שיבקייהו מכאן ואילך מיזדקקנא מעיקרא מאי טעמא לא [9]אמר רב פפא פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לא בני מיעבד מצוה נינהו רב הונא בריה דרב יהושע אמר [1] אימר צררי אתפסיה מאי בינייהו איכא בינייהו [2]בשחייב מודה אי נמי שמתותה [1]ומת בשמתיה [7]שלחו מתם דשמתותה ומית בשמתיה והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע

תנן

להא שמעתא. דרב חסדא: **קולפי טאבי.** הכאות גדולות על הדא שמעתא שהיה מלמדיני שום היתומים לרבי מאיר ששים יום והייתי מקשה לו הא אמר ר"מ שלשים והוא אמר לי בא להכריז רצופין שלשים יום בין יתומין בין הקדש: **ואם בא להכריז שני וחמישי.** שהם ימי הדין הוי השוק ששים יום וימי הכרזה שמונה עשר יום לא וחשוב משני בשבת שמונה שבועות הרי לך י"ו ימים ויהא בהם י"ו שני וחמישי הוסיף עוד ארבעה ימים שני ושלישי ורביעי וחמישי בשבת הרי ס' יום משהתחיל ההכרזה ויש בהן שמונה עשר ימי הכרזה: **אין נזקקין לנכסי יתומים.** למוכרן: **רבית אוכלת בהן.** שהיו מחויבין לעובד כוכבים מעות ברבית: **משום מזוני.** דכל זמן שאינה גובה כתובתה מזונות משלהם והוי פסידא דידהו: **אילימא בבעל חוב עובד כוכבים.** דשקיל רבית ולהכי נזקקין: **מי לאים.** להמתין ימי הכרזתינו בלא רבית: **כתובעת כתובתה בב"ד.** דכיון דשוב אין לה מזונות לא מפסדי יתומים מידי בהמתנה: **לא נזקיק לה.** לפרוע כתובתה הואיל ומעכשיו אין מזונותיה על היתומים: **כיון דאזדקקינן לה מעיקרא.** בתחילת תביעת כתובתה להפסידה מזונותיה: **מזדקקינן לה לבסוף.** להגבותה כתובתה: **הא לא קשיא ר"מ היא דאמר לחובא** [6] **[אשה] בזיבורים.** מיניה דידיה כגון אם גירשה וקנס"ל דמיתמי בזיבורית: **דשקין.** בבעל חוב עובד כוכבים: **בשחייב מודה.** בשעת מיתה הודה לאביהם: **כולהו נמי בשחייב מודה.** ובעל חוב ישראל: **גרושה** (ב) אין לה מזונות: **הכיא דרבי יוחנן.** דאמר כתובת אשה מגבינן מיתמי: **משום חינא מתנינן לה.** כדי שימצאו האנשים חן בעיני הנשים וינשאו [3] להן והלכך אפילו גרושה נמי: **בפר שיבקייהו.** ימותו כאביהם שהיה להם ממון זה: **לאו בני מיעבד מצוה נינהו.** דקטנים הן אלא יתמתן עד שיגדילו: **לרבי אחפסיה.** לאביהם נתן לבעל חובו מעות או כסף וזהב בשכון בשעת מיתה ולא הספיק ליטול את השטר מידו [3]: **דשמתיה.** ב"ד לאביהן על שאינו פורע לזה חובו ומת בשמתיה דהשתא ליכא למיחש לגרירי דלא היה פורעו אלא בבית דין כדי שיתירו לו נידויו: **שלחו מתם בדשמתיה ומית בשמתיה.** מיתוקמי כל הנך מתניתא דלעיל דאמרו נזקקין: **והלכתא כרב הונא.** דהיכא דלא שמתוה חיים לגרירי: **אילימא**

ולא קיבל עליו לזו ת"ש ע"מ ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב חובו בין מר ובין מר כדשנין אלא כתובתה בשלמא לר' יוחנן ניחא אלא לרב אסי קשיא הכא במאי עסקינן כשחייב מודה השתא דאתית להכי כולהו נמי כשחייב מודה מרימר [1] אגבי כתובתה לגרושה מנכסי דיתמי א"ל רבינא לאמימר והאמר רב יהודה אמר רב אסי אין נזקקין לנכסי יתומין אלא א"כ היתה רבית אוכלת בהן רבי יוחנן אומר או לשטר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני ואפ' רבי יוחנן לא קאמר אלא באלמנה דקמפסדא מזוני גרושה לא אמר ליה [6] [6] הא אנן דרבי יוחנן משום חינא מתנינן לה אמר רב נחמן מרישא לא הוה מיזדקיקנא לנכסי יתמי [7] כיון דשמענא להא דרב הונא חברין משמיה דרב [7] יתמי דאכלי דלא דידהו ליזלו בתר שיבקייהו מכאן ואילך מיזדקקנא מעיקרא מאי טעמא לא [9]אמר רב פפא פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לא בני מיעבד מצוה נינהו רב הונא בריה דרב יהושע אמר [1] אימר צררי אתפסיה מאי בינייהו איכא בינייהו [2]בשחייב מודה אי נמי שמתותה [1]ומת בשמתיה [7]שלחו מתם דשמתותה ומית בשמתיה והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע

תנן

מי ציית להמתין עד שיגדילו ואי בבעל חוב ישראל מי שבקינן ליה דקאכיל רבית וי"ל דממילתא דרב אסי לא מצי למיפרך דאפשר לאוקמה בדלא תבע להו ולעולם בב"ח עובד כוכבים איירי ומש"ה אין נזקקין לנכסים לאיירי המוב אלא אם כן רבית אוכלת בהן [ולא] נזקקין אפי' לא תבע להו עובד כוכבים חובו לפי שלא ירבה עליהן הרבית אבל ממתניתין פריך שפיר דולמי מדנחתי בית דין לשום בדתבע להו מיירי לפיכך פריך אי בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית עד אחר השלמת הכרזה שלא להרבות הרבית ואי לא ציית אם כן שמא יפסידו בהאריכת הזמן יותר ממה שירויחו דולמי אי לא ידעינן אי מרווחינן אי לא מרווחינן לא צריכי הכרזה כדקאמר הש"ס בסמוך על מילתא דר' יוחנן: **אמר** רב נחמן מריש לא הוה מזקיקינן ליתמי כו' מכאן ואילך מזקיקינן כו'. והלכה כרב נחמן בדיני דנזקקין לנכסי יתומים והכי נמי איתא בהכותב (כתובות דף פד.). גבי הא דתנן מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשים והיה לו מלוה או פקדון ביד אחרים יתן לבעל שבחוב ואמר ר' יוחנן עליה (שם) לכתובת אשה משום חינא אלמא נזקקין:

רבא

ד א מיי' פי"ב מהלכות מלוה ולוה הלכה ח טוש"ע מ"מ סימן קט סעיף ג (וכרב אלפס כתובות פ' י"ח ד' קכג.):
ה ב מיי' פי"ב מהלכות מלוה הלכה ג טוש"ע מ"מ סימן קי סעיף ג (וכרב אלפס שם):
ו ג מיי' פי"ח מהלכות אישות הל' ג טוש"ע אה"ע סי' לג סעיף ג:
ז ד מיי' פי"ט מהלכות מלוה הלכה ג טוש"ע מ"מ סימן קח סעיף יח וסימן מיט סעיף ג:
ח ה ו מיי' פי"ג מהל' מלוה הלכה ו טוש"ע מ"מ סי' קח סעיף ג:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ל"ל ההיא דר' יוחנן משום חיגא: (ב) רש"י ד"ה גרושה לא אין:

מוסף רש"י

קולפי טאבי. הכאות טובות, בלעי. בלעתי מתניתין, לגומר שהיה מנהג אותו (מנחות ז.). קולפי, מקלות (תוספה יג. וגורס גולפי). בא להכריז רצופים. כל יומות השבת, מכריז ג' יום, בא להכריז שני וחמישי מכריז עד ס' יום מיום שמתחיל עד יום שפוסק, דהיינו י"ח ימי הכרזה בס' יום ומכריז מי יקנה נכסי יתומים הללו כדי שימכרו ביוקר, והיה רב חסדא משבח המיתון ומבזהו אתמיר (שם). אין נזקקין. ב"ד, לנכסי יתומים. לגבות מהן כלום ואפילו שטר שכתב אביהם, דדמפקדא טעמא (לקמן) דיתמי לאו בני מעבד מצוה ניהו, אלא נטר עד דגדלי ומפקי ליה וגבי, אלא אם כן רבית אוכלת בהן. שלוה אביהן מנכסי בכרבית, דחייבינן להפסד שלהן ומוכרין ב"ד מנכסיהן ופורעין אותו חוב (ב"ק לט.). משום מזוני. שכל זמן שלא יתנו לה כתובה ניזונת משלהם (שם). התובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות. מעתה, דגלינ"ן דעתה דבעי לאיתמוני, ואיהו לא אתני בהדה אלא כל ימי מיגר אתמלותיך בגיתי, שהיא אלמנה בשביל כבודו (גיטין לה.). בתר שיבקייהו. אחר אביהן בבית הקבורה (ב"מ נ.). פריעת בעל חוב מצוה. מצוה עליו לפרוע חובו ולאמת דבריו, דכתיב בן לדק, שיהא הן שלך לדק ולאו שלך לדק (כתובות פו.). שמתותה ומת בשמתיה. שלא רצה לפרוע בחייו (רשב"ם ב"ב קעד:). שלחו מתם. היכא דשמתוהו ומית בשמתיה הדבר ידוע שלא פרעו וכמי שחייב מודה למי (שם). והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע. לגבי מיתמי ולא אמרינן יתמי לאו בני מיעבד מצוה ניהו. הלכתא בסתם ולא גרסינן והלכתא (שם).

שינויי נוסחאות

(א) ומיב רב מייא (ש"ס), (ב) מסלא קולפי טאבי בלעי מיניה דאבימי עלה (ש"ס), (ג) מ"ט לא אמר כתובת אשה (ש"ס), (ד) ישראל ואי דקאכיל ריביתא (ש"ס), (ה) בב"ד וכדרב יהודה (ש"ס), (ו) איזדקוקי נמי לא מזדקקינן לה כיון דאזדקקינן לה מעיקרא (ש"ס), (ז) אגבי כתובה לגרושה (ש"ס), (ח) אמר ליה [ניתא הא ממתקן] (ש"ס), (ט) כיון דשמעיתה להא דאמר רב הונא מברין כו' דאכלי דלאו דידהו (ש"ס), (י) אימור לרבי אתפסיה (ש"ס), (יא) ל"ק, (יב) ומשלו להם (ש"ס), (יג) מידו עד שמת אביהן הס"ד (ש"ס), (יד) ל"ק.

עין משפט נר מצוה

אמר רב יהודה אמר רב אסי. עי' ספר התרומות שער י"ד ח"א: **אלא לרב אסי.** עי' תוס' גיטין דף נב ע"ב (ד"ה לכרגא): **לעולם בבע"ח עובד כוכבים.** תימה והא אמרינן בפרק הנזקין (גיטין נ:) יתומים שאמרו גדולים ואין צריך לומר קטנים בין לשבועה בין לזיבורית, והאיך נשביע את העובד כוכבים ולר"ת שפירש שאם היה לו עסק עם העובד כוכבים מותר להשביעו ניחא, אבל לרשב"ם שפירש דאסור מאי איכא למימר, וי"ל דמיירי בגר תושב שאינו נשבע בשם ע"ז, ומיהו אינו קשה דבבריית' דאביי קשישא לא קתני יתומים שאמרו גדולים ואצ"ל קטנים לענין שבועה אלא לענין זיבורית דוקא ותלמודא הוא דפסיק אף לענין שבועה ורב אסי דהכא לא הוה פסיק אף לענין שבועה. הרא"ש ז"ל בתוספותיו: **אין נפרעין מנכסי יתומים וכו'.** גליון. תימה לישני ליה דבגדולים איירי דאמרי' בפ' הנזקין (גיטין נ:) יתומים שאמרו גדולים ואין צריך לומר קטנים בין לזיבורית בין לשבועה, וי"ל דבעיא היא ולא איפשיטא לה מכח משניות ובריתות ואי מוקמינן הכא בגדולים נפשוט הבעיא מהכא. הר"י ז"ל: **כולהו נמי בשחייב מודה.** משום דס"ל לרב אסי דטעמא דאין נזקקין משום צרורי הילכך כשחייב מודה אין נזקקין משום פריעת חוב מצוה ופליג ארב אסי לימא טעמא דחיישינן לצרורי ולא ליפלוג אדרב אסי, וי"ל דרב פפא סבר [דמה דאמר] מרישא לא הוי מזדקיקנא מיירי בין במקום דאיכא למיחש לצרורי בין במקום דליכא למיחש לצרורי הלכך הוצרך למימר דטעמא משום פריעת בעל חוב מצוה. הרא"ש ז"ל בתוספותיו: **אנן** ההיא **דר' יוחנן משום חינא.** פרש"י שימצאו האנשים חן בעיני הנשים ואע"ג דאמרי' (גיטין מט:) יותר משהאיש רוצה לישא האשה רוצה להנשא לגרע כח האשה מכח מלוה איכא מילי דחייישי רבנן משום חינא ואיכא מילי דלא חיישי, ור"ח פי' שימצאו חן הנשים בעיני האנשים דמצאו קופצים מתוך שיפו כחם בגביית כתובתן, ובערוך פי' שישאו הבעלים חן בעיני נשותיהן וישמשום בלב שלם כיון שיגבום כתובתן משלם ולא יפסדו כלום מכתובתן. הרא"ש ז"ל בתוספותיו: **שלחו מתם [כו'] והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע.** לאו בהאי לישנא שלחו שלחו מתם אלא שלחו מתם היכא דחייב מודה או שמתותה ומת בשמתיה וליכא למיחש לצרורי, דהא אמרינן בסנהדרין (דף יז ע"ב) שלחו מתם ר' אלעזר ואיתו קדים טובא לרב הונא בריה דרב יהושע. הרא"ש ז"ל בתוספותיו: